

Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Læreplan for 50 timer samfunnskunnskap	4
Formålet med opplæringen	4
Emner	4
Mål for opplæringen i samfunnskunnskap	5
Emne 1 Ny innvandrer i Norge.....	5
Emne 2 Historie, geografi og levesett.....	5
Emne 3 Barn og familie.....	5
Emne 4 Helse.....	5
Emne 5 Utdanning og kompetanse	5
Emne 6 Arbeidsliv	6
Emne 7 Demokrati og velferdssamfunn	6
Læreplan i norsk	7
Læreplanen og rammeverket for språk	7
Organisering i spor	7
Spor 1.....	8
Spor 2.....	8
Spor 3.....	9
Kartlegging ved inntak	9
Morsmålets betydning for plassering.....	10
Individuell plan	10
Språkferdighetsnivåer	10
Domener	10
Arbeidsrettet eller skolerettet opplæring.....	10
Digital kompetanse	11
Vurdering	11
Vurdering for læring.....	11
Alfabetiseringsmodul	12
Morsmålet som ressurs.....	12
Overgang til ordinær språkopplæring.....	12
Innhold	12
Mål.....	13
Kompetansemål for nivå A1 (basisbruker)	14
Kompetansemål for nivå A2 (basisbruker)	16
Kompetansemål for nivå B1 (selvstendig bruker)	18
Kompetansemål for nivå B2 (selvstendig bruker)	20
Samlet oversikt over spor og veiledende sluttnivåer	22

Innledning

Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere er en forskrift til lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven). Formålet med introduksjonsloven og med opplæringen i norsk og samfunnskunnskap er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere ble utvidet fra 300 til 600 timer 1. januar 2012. De som har rett og plikt, eller bare rett, til 600 timer opplæring, kan få ytterligere opplæring i inntil 2400 timer ved behov. Kommunen skal gi deltakeren mulighet for opplæring opp til nivå B1 hvis deltakeren ønsker det og nivået kan nås innenfor den totale timerammen på 3000 timer.

Læreplanen er en revidert versjon av planen fra 2005. Bakgrunnen for revideringen er endringer i introduksjonsloven i 2011. Læreplanen består av to likeverdige deler: læreplan for 50 timer samfunnskunnskap og læreplan i norsk. Begge læreplanene er målstyrte, og opplæringen skal avsluttes med prøver i både norsk og samfunnskunnskap.

Revideringen har gitt anledning til å legge sterkere vekt på grunnleggende lese- og skriveopplæring og arbeidsrettet norskopplæring, i tråd med deltakernes og samfunnets behov. Planen inneholder også mål for digital kompetanse.

Prøvene i norsk og samfunnskunnskap er regulert i en egen forskrift til introduksjonsloven og blir derfor ikke omtalt i læreplanen. Krav til kompetanse for lærere som skal undervise i norsk og samfunnskunnskap, er omtalt i § 19 i introduksjonsloven.

Forskrift 19. april 2012 nr. 358 om læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere trer i kraft 1. september 2012. Den forrige læreplanen, fastsatt som forskrift 16. september 2005 nr. 1055 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, oppheves samtidig.

Læreplan for 50 timer samfunnskunnskap

Opplæringen i 50 timer samfunnskunnskap på et språk deltakeren forstår, skal beskrive og forklare viktige trekk ved det norske samfunnet. Opplæringen skal gi deltakeren informasjon om rettigheter, plikter og muligheter og formidle kjennskap til sentrale verdier.

Emnene i læreplanen for 50 timer samfunnskunnskap vil i stor grad gjenfinnes blant temaene innenfor de ulike domene i læreplanen i norsk. På denne måten blir emnene i samfunnskunnskap også en integrert del av norskopplæringen.

Den pedagogiske tilretteleggingen i samfunnskunnskap skal omfatte formidling, dialog og variert bearbeiding av stoffet. Opplæringen skal tilpasses deltakernes ulike forutsetninger, behov og interesser.

I opplæringen i samfunnskunnskap og i utvalget av emner tas det utgangspunkt i at informasjonsbehovet er tosidig: Norske myndigheter vil gi informasjon, og den som kommer til Norge, har behov for informasjon.

Læreplanen beskriver formål, innhold og mål for opplæring i 50 timer samfunnskunnskap.

Formålet med opplæringen

Opplæringen skal bidra til at deltakerne

- får kunnskap om viktige historiske, sosiale, økonomiske, kulturelle, rettslige og politiske forhold i Norge – og at de kan uttrykke kjennskap til disse forholdene
- utvikler kunnskap om egne rettigheter, muligheter og plikter i det norske samfunnet – og at de kan bruke denne kunnskapen i hverdagen
- reflekterer over og samtaler om grunnleggende verdier og utfordringer i det norske samfunnet knyttet til demokrati, likestilling og menneskerettigheter – og at de kan uttrykke egne meninger om slike spørsmål

Emner

Læreplanen for 50 timer samfunnskunnskap inneholder sju emner:

1. Ny innvandrere i Norge
2. Historie, geografi og levested
3. Barn og familie
4. Helse
5. Utdanning og kompetanse
6. Arbeidsliv
7. Demokrati og velferdssamfunn

Opplæringen skal dekke læreplanens formål og målformuleringene til det enkelte emnet. Viktige sammenhenger mellom emnene må også komme fram i opplæringen.

Emne 1 gir en innledende oversikt over rettigheter, plikter og muligheter som er relevante for nyankomne innvandrere spesielt, mens de øvrige emnene skal bidra til å beskrive og forklare viktige trekk ved det norske samfunnet. Rekkefølgen av emnene kan variere, men emne 1 bør gjennomgås først.

Mål for opplæringen i samfunnskunnskap

Emne 1. Ny innvandrer i Norge

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kunnskap om viktige rettigheter, plikter og muligheter som nyankommen innvandrer i Norge
- få kunnskap om viktige offentlige tjenester, for eksempel Folkeregisteret, Nav, Skatteetaten og tolketjenester
- kunne samtale om hvor viktig det er å lære norsk og delta aktivt i det norske samfunnet

Emne 2. Historie, geografi og levesett

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kjennskap til noen av de viktige prosessene som har dannet grunnlaget for framveksten av det moderne Norge
- få kunnskap om hvordan beliggenhet, klima og landskap preger bosetting, arbeidsliv og levesett
- få kunnskap om noen viktige merke- og helligdager, og hvordan disse markeres
- kunne samtale om ulike levesett, tradisjoner og syn på religion, og om endringer på disse områdene over tid

Emne 3. Barn og familie

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kunnskap om familiemønstre og boformer i det norske samfunnet
- få kunnskap om viktige lover, regler og verdier knyttet til likestilling og barns rettigheter
- få kunnskap om at vold mot barn og andre familiemedlemmer, kjønnslemlestelse og tvangs-ekteskap er forbudt, og om straffereaksjoner ved slike lovbrudd
- kunne samtale om ulike syn på barneoppdragelse, og om hvordan familier, lokalsamfunn og det offentlige kan bidra til gode oppvekstvilkår for barn og ungdom

Emne 4. Helse

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kjennskap til hvordan det norske helsevesenet fungerer
- få kunnskap om hvordan en får tilgang til ulike helsetjenester
- kunne samtale om ulike syn på fysisk og psykisk helse, og om hvordan en selv kan forebygge sosiale og helsemessige problemer

Emne 5. Utdanning og kompetanse

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kunnskap om barn, unge og voksnes rettigheter, plikter og muligheter i det norske utdanningssystemet, og om hvordan utdanning kan finansieres
- få kunnskap om viktige verdier som det norske skole- og utdanningssystemet bygger på
- få kunnskap om hva som forventes av foreldre i samarbeidet mellom skole og hjem, og om hvordan foreldre kan bidra til å styrke elevenes læring
- kunne samtale om ulike utdanningsmuligheter, og om hvordan egen formell og uformell kompetanse kan brukes i arbeidslivet

(Emne 6 og 7, s. 6)

Mål for opplæringen i samfunnskunnskap

Emne 6. Arbeidsliv

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kjennskap til sysselsetting og hovednæringer i Norge
- få kunnskap om jobbsøking og arbeidsformidling, og om rettigheter og plikter som arbeidstaker
- kunne samtale om arbeidslivets kompetansebehov, om hvordan man får og beholder en jobb, og om fagorganisering, medbestemmelse og arbeidsmiljø

Emne 7. Demokrati og velferdssamfunn

Mål for opplæringen er at deltakeren skal

- få kjennskap til viktige aktører og prosesser i det norske politiske systemet
- få kunnskap om viktige prinsipper for demokratisk deltakelse som stemmerett og ytrings- og organisasjonsfrihet
- få kunnskap om bakgrunnen for den moderne velferdsstaten, og om hva som menes med «skattefinansiert velferd»
- få kjennskap til noen viktige sammenhenger mellom styreform, rettsstat og grunnleggende menneskerettigheter
- kunne samtale om den enkeltes rettigheter og muligheter, og om hvorfor velferdssamfunnet er avhengig av innbyggernes oppslutning og bidrag
- kunne samtale om hvordan man kan påvirke samfunnet gjennom deltakelse i offentlig debatt, organisasjoner og partier og ved bruk av medier

Læreplan i norsk

Målet for opplæringen i norsk for voksne innvandrere er at deltakerne skal kunne nå et ferdighetsnivå i norsk som setter dem i stand til å bruke eller bygge videre på sin kompetanse i utdanning, arbeid og samfunnsliv for øvrig.

Opplæringen i norsk skal bygge på prinsippet om tilpasset opplæring. Organisering, innhold og valg av metoder må ta utgangspunkt i den enkelte deltakers behov og forutsetninger.

Læreplanen og rammeverket for språk

Læreplanen bygger på *Det felles europeiske rammeverket for språk: Læring, undervisning, vurdering* (2011), utarbeidet av Europarådets avdeling for moderne språk i 2001. Rammeverket inneholder beskrivelser av språkferdighetene lytte, snakke, samtale, lese og skrive på tre overordnede nivåer: elementært (A), selvstendig (B) og avansert nivå (C). Hvert av de overordnede nivåene er igjen delt inn i to. I rammeverket betegnes en språkbruker på elementært nivå som en basisbruker, en språkbruker på selvstendig nivå som en selvstendig bruker og en språkbruker på avansert nivå som en avansert bruker.

Læringssynet i det felles europeiske rammeverket er at språk læres gjennom kommunikasjon og i samhandling med andre. Beskrivelsene i rammeverket er formulert som «kan-utsagn» innenfor de fem ferdighetene og er et utgangspunkt for å utforme blant annet læringsmål, velge læringsaktiviteter og evaluere læringsresultater. Egenvurdering og bruk av andre formative vurderingsformer står sentralt innenfor dette læringssynet.

I læreplanen er språkferdighetene beskrevet på fire nivåer: A1, A2, B1 og B2. I tillegg er det beskrevet mål for deltakere som ikke har lært å lese og skrive. Disse målene er ikke basert på rammeverkets nivå-beskrivelser, og ferdighetene «snakke» og «samtale» er erstattet med betegnelsen «muntlig språkbruk».

For at læreplanmålene skal kunne nås, må deltakeren få hjelp til å utvikle bevisste læringsstrategier. Dette innebærer blant annet å lære seg å planlegge, overskue og evaluere læringsprosessen for på denne måten å kunne styre egen læring. Læreren må være både ekspert, veileder og formidler.

Organisering i spor

I læreplanen legges det til grunn at deltakerne i norskopplæringen er en sammensatt gruppe. For å ivareta mangfoldet i deltakergruppen skal opplæringen organiseres i form av tre spor med ulik tilrettelegging og progresjon.

Opplæringen i de ulike sporene skal ta utgangspunkt i deltakernes forutsetninger. Dette innebærer at tempo og progresjon i opplæringen vil være ulik for de tre sporene. I tillegg vil arbeidsmåter, læremidler og gruppestørrelse måtte variere.

Deltakernes erfaring med å bruke skrift som redskap for læring, tidligere skolegang og morsmål er sentrale kriterier ved tildeling av spor. Inndeling i tre spor gjør det mulig å gi deltakerne en mest mulig tilpasset opplæring, men opplæringen må allikevel ivareta de store individuelle forskjellene innenfor hvert spor. Deltakerne skal ha mulighet til å skifte til en raskere eller langsommere progresjon underveis, det vil si til et annet spor, dersom opplæringen viser seg ikke å være tilpasset deres forutsetninger og behov.

Det er beskrevet en egen alfabetiseringsmodul innenfor spor 1 for deltakere uten, eller med svært lite, skolegang.

Spor 1

Spor 1 er tilrettelagt for deltakere som har liten eller ingen skolegang. Noen vil være uten lese- og skriveerfaring, mens andre vil kunne lese, men være lite vant med å bruke skriftspråket som redskap for læring fordi de ikke har fått tilstrekkelig lese- og skriveopplæring tidligere. Dette krever en differensiert tilnærming til skriftlige ferdigheter i begynneropplæringen. Av den grunn er dette sporet delt inn i en alfabetiseringsmodul og i ordinær språkopplæring på spor 1.

Alfabetiseringsmodul

Deltakerne på alfabetiseringsmodulen har aldri lært å lese og er derfor vant til å få informasjon og lære gjennom dialog, praktiske erfaringer og arbeid. Deltakerne har ingen eller svært liten formell skolegang. Mangelen på skriftspråks- og skoleerfaring gjør at deltakerne har behov for grunnleggende lese- og skriveopplæring før de går inn i ordinær språkopplæring på spor 1.

I alfabetiseringsmodulen skal det muntlige språket stå svært sentralt. Den muntlige og skriftspråklige opplæringen må ses i sammenheng, slik at ferdighetene kan påvirke og utfylle hverandre.

Morsmålet vil være et viktig redskap i arbeidet med å tilegne seg skriftspråklige ferdigheter. Målet for alfabetiseringsmodulen er at deltakerne skal kunne forstå og samtale enkelt på norsk, og tilegne seg grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Deltakerne skal også utvikle ulike strategier for skriftavkodning og språklæring.

Ordinær språkopplæring på spor 1

Den ordinære språkopplæringen på spor 1 er tilrettelagt for deltakere med liten skolegang. Deltakerne er lite vant med å bruke skriftspråket som redskap for læring fordi de ikke har fått tilstrekkelig lese- og skriveopplæring tidligere.

Deltakerne på spor 1 har behov for å videreutvikle lese- og skriveferdighetene samtidig som de lærer norsk skriftlig og muntlig. Mangelen på skoleerfaring gjør at de også må arbeide med å utvikle strategier for lesing og læring. Noen av deltakerne har tilegnet seg skriftspråksferdigheter med et annet skriftsystem enn det latinske alfabetet og vil derfor ha behov for å tilegne seg dette. Morsmålet vil være et viktig redskap i tilegnelsen av det nye språket.

Opplæringen har langsom progresjon.

Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 1:

- muntlige ferdigheter: nivå A2 eller B1
- skriftlige ferdigheter: nivå A1 eller A2

Spor 2

Spor 2 er tilrettelagt for deltakere som har en del skolegang. Deltakerne har skriftspråklige ferdigheter på morsmålet eller et annet språk, og kan bruke skriftspråket som redskap for læring. Noen av deltakerne på spor 2 kan ha liten eller ingen erfaring med det latinske alfabetet og vil derfor trenge opplæring i å bruke dette.

Deltakerne på spor 2 vil ha behov for å utvikle sine lese- og skriveferdigheter til bruk i varierte og nye sammenhenger samtidig som de lærer seg norsk. De må også arbeide med å utvikle læringsstrategier som er viktige blant annet for kritisk tilnærming til og refleksjon over lærestoffet, samt bevissthet rundt egen læringsprosess.

Mange har kompetanse i ett eller flere fremmedspråk og kan ha utviklet en språklig bevissthet som kan være nyttig i norskopplæringen.

Opplæringen har middels progresjon.

Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 2:

- muntlige ferdigheter: nivå A2 eller B1
- skriftlige ferdigheter: nivå A2 eller B1

Spør 3

Spør 3 er tilrettelagt for deltakere som har god allmennutdanning. Noen har også påbegynt eller fullført utdanning på høyskole- eller universitetsnivå. Deltakerne er vant til å bruke lesing og skriving i tilegnelse av kunnskap og har ofte lært ett eller flere fremmedspråk på skolen. Mange har utviklet gode læringsstrategier og har høy språklig bevissthet.

Opplæringen har rask progresjon.

Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 3:

- muntlige ferdigheter: nivå B1
- skriftlige ferdigheter: nivå B1

Opplæring til nivå B2 skal gis hvis dette nivået kan nås i løpet av de pliktfestede 600 timene.

Kartlegging ved inntak

Før opplæringen starter, er det nødvendig å kartlegge deltakerens bakgrunn, opplæringsbehov og framtidsplaner for å kunne tilpasse opplæringen. Kartleggingen kan bestå av en samtale, eventuelt med tolk. Gjennom kartleggings samtalen må en få fram følgende opplysninger:

- utdanningsbakgrunn
- yrke
- arbeidserfaring
- botid i Norge
- deltakerens framtidsplaner
- tidligere norskopplæring
- kunnskaper i fremmedspråk
- digitale basisferdigheter

Ferdighetstester i morsmål, norsk og eventuelle fremmedspråk kan også inngå i kartleggingen. Slike tester gir et bilde av deltakerens forutsetninger for å lære norsk. Det kan være aktuelt å kartlegge

- leseferdigheter på morsmål
- skriveferdigheter på morsmål
- kjennskapen til det latinske alfabetet
- ferdighetsnivået i norsk, både skriftlig og muntlig
- ferdighetsnivået i eventuelle fremmedspråk

Hastighet ved avskrift av en kort tekst på norsk kan brukes for å få et inntrykk av lese- og skriveferdighet.

Opplysninger fra kartleggingen må følge deltakeren over i opplæringen slik at læreren kan bruke denne informasjonen for å tilpasse opplæringen på best mulig måte.

Morsmålets betydning

Mange har et morsmål som er språktypologisk fjernt fra norsk, noe som gjør språkinnlæringen mer arbeidskrevende. Selv deltakere med god allmennutdanning og med høyere utdanning eller akademiske yrker som mål kan på grunn av morsmålet ha større utbytte av å få opplæring på spor 2 i stedet for spor 3 i en periode.

Individuell plan

Målet med norskopplæringen vil for de fleste deltakerne være arbeid eller videre opplæring/utdanning. Det skal utarbeides en individuell plan for den enkelte, jf. § 19 i introduksjonsloven. Planen skal utarbeides i samarbeid med deltakeren og utformes på bakgrunn av den enkeltes kompetanse, forutsetninger, livssituasjon og videre planer for livet i Norge.

Den første individuelle planen skal oppgi mål for opplæringen og antall timer som tildeles. Planen må også angi hvor og når opplæringen skal finne sted. Det er viktig at det blir gjennomført jevnlig samtaler med deltakeren om hvor vedkommende står i forhold til den individuelle planen. På bakgrunn av disse samtalene kan planen eventuelt revideres, jf. § 6 i introduksjonsloven.

Språkferdighetsnivåer

Beskrivelsen av kompetansemålene for de fire språkferdighetsnivåene A1, A2, B1 og B2 er identisk for alle spor. For hvert nivå er det beskrevet globale mål, delmål og kjennetegn ved språket i bruk. Deltakeren kan være på forskjellig nivå i de ulike ferdighetene lytte, snakke, samtale, lese og skrive.

Globale mål er en generell beskrivelse av hva innlæreren mestrer på hvert nivå, mens delmål beskriver hva innlæreren skal mestre i de fem ferdighetene på de ulike nivåene. Kjennetegn ved språket i bruk beskriver hva som karakteriserer deltakerens uttale, ordforråd og språkstruktur på hvert nivå.

Domener

Et domene betegner en arena eller en sosial sammenheng for språkbruk. I læreplanen er språklæring knyttet til fire domener: det personlige og det offentlige domenet, opplæringsdomenet og arbeidslivsdomenet. Det personlige domenet omfatter personlige forhold og familierelasjoner. Det offentlige domenet refererer blant annet til individets bruk av, og deltakelse i, tilbud og tjenester i samfunnet, kultur og fritidstilbud og forholdet til mediene. Opplæringsdomenet omfatter temaer knyttet til utdanning og opplæring, og arbeidslivsdomenet handler om arbeidsliv og yrker.

Hvert domene rommer flere temaer. Oversikten over temaene er veiledende. Interesser og behov innenfor den enkelte gruppen og hos den enkelte innlærer vil påvirke vektlegging og valg av temaer. Temaer som blir behandlet på lavere nivå, kan komme tilbake på høyere nivå i en mer omfattende og utvidet form. Utviklingen av temaene går fra det nære og konkrete til det allmenne og mer abstrakte.

Temaene innenfor de ulike domene avspeiler i stor grad emnene i læreplanen for 50 timer samfunnskunnskap. På denne måten blir samfunnskunnskap en integrert del av norskopplæringen.

Arbeidsrettet eller skolerettet opplæring

For å gjøre opplæringen mer motiverende og relevant for deltakerne kan arbeidslivsdomenet eller opplæringsdomenet vektlegges sterkere enn de andre domene. Vektleggingen kan gi enten en arbeidstilknyttet eller en utdanningsforberedende opplæring, i tråd med den enkeltes målsetting i individuell plan.

For deltakere som vil raskest mulig ut i arbeidslivet, vil det være naturlig å legge vekt på arbeidslivsdomenet. Dette innebærer at opplæringen i større grad preges av temaene i dette domenet. Det betyr blant annet at rettigheter, plikter, kommunikasjon, kultur, roller og forventninger i arbeidslivet vil stå sentralt.

Arbeidsrettet opplæring kan også være kurs kombinert med enten språkpraksis, arbeidspraksis eller kurs innenfor en gitt bransje eller næringsvirksomhet. Opplæringen kan foregå på opplæringscenteret og/eller på en praksisplass eller arbeidsplass.

For deltakere som planlegger å påbegynne eller fullføre en utdanning, både grunnopplæring og høyere utdanning, vil det være naturlig å legge vekt på opplæringsdomenet. Opplæringen vil da i større grad preges av temaene i dette domenet, og temaer som for eksempel arbeidsmåter i skolen og fagrelatert språk vil stå sentralt.

Særlig vektlegging av ett domene kan foregå over kortere eller lengre perioder og kan fylle hele eller deler av kursdagen.

Digital kompetanse

Digital kompetanse regnes som en basiskompetanse og er en forutsetning for å kunne delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv. Opplæring i digitale ferdigheter skjer best i en meningsfull kontekst. Læreplanens mål for digital kompetanse er derfor integrert i språklige kompetansemål på alle nivåer.

Vurdering

Det er vanlig å skille mellom to typer vurdering: formativ og summativ. Formativ vurdering blir også kalt vurdering *for* læring og er den kontinuerlige vurderingen som skjer i undervisningen. Målet er å fremme læring. Summativ vurdering, også kalt vurdering *av* læring, gis etter at læringsarbeidet er avsluttet for å dokumentere oppnådd nivå, ofte i form av eksamen eller avsluttende prøver.

Vurdering for læring

Konkret og systematisk tilbakemelding til deltakerne underveis er en nødvendig del av opplæringen. En slik tilnærming virker bevisstgjørende og motiverende i arbeidet med å nå målene, og den fremmer læring. Som grunnlag for denne vurderingsformen kan læreren bruke blant annet samtaler, observasjoner og eksempelprøver.

Vurdering for læring står sentralt i rammeverket. Egenvurdering er en del av en slik tilnærming. Det må derfor legges til rette for at deltakeren kan evaluere egen læringsprosess for å øke ansvar for og bevissthet om egen læring. På denne måten får deltakeren en forståelse av hva som støtter og driver læringsprosessen framover, og hva som eventuelt gir mindre læringsutbytte.

Alfabetiseringsmodul

I alfabetiseringsmodulen skal det legges spesiell vekt på arbeid med muntlig norsk, ordavkoding, enkel leseforståelse og hensiktsmessige arbeidsmåter.

For deltakere som alfabetiseres på norsk, er muntlig norsk grunnmuren i lesing og skriving. Et muntlig ordforråd i norsk er nødvendig i arbeidet med ordavkoding. Tilegnelsen av muntlig norsk er derfor svært viktig og må komme først i opplæringen.

Noen av deltakerne vil allerede ha muntlige ferdigheter i norsk som tilsvarer eller ligger over målbeskrivelsene for ferdighetene lytte og muntlig språkbruk i alfabetiseringsmodulen. For disse deltakerne må opplæringen legges opp på en slik måte at de skriftspråklige ferdighetene blir vektlagt helt fra starten av.

For å kunne utvikle automatiserte avkodingsferdigheter må deltakerne lese mye og ofte. Det er derfor viktig at de får tilgang til lestoff som tar utgangspunkt i deres interesser og behov, og som er tilpasset deres nivå i norsk. Tidlig i opplæringen er det mulig å bruke autentisk materiell som for eksempel reklame, skilt og korte informasjonstekster, slik at lesingen ikke bare blir noe som hører skolen til.

Morsmålet som ressurs

Det vil lette læringsarbeidet for deltakerne å kunne bruke morsmålet i opplæringen. Det kan skje ved at alfabetiseringen skjer fullt og helt på morsmålet samtidig med at deltakerne tilegner seg muntlig norsk. Senere kan lese- og skriveferdighetene overføres til norsk. Det kan også skje ved at morsmålet blir brukt som et redskap for å forstå alfabetiserings- og språklæringsprosessen. Dette gjelder spesielt arbeidet med bevisstgjøring av skriftens form og funksjon og tilegnelsen av begreper som angår skrift. I tillegg kan morsmålet støtte språklæringsprosessen gjennom en kontrastiv tilnærming.

Det er svært krevende å tilegne seg norsk dagligtale og knekke lesekoden på et andrespråk samtidig. Man må derfor være fleksibel når det gjelder å finne modeller som gir deltakerne mest mulig støtte i læringsprosessen.

Overgang til ordinær språkopplæring

Når deltakeren kan forstå og samtale enkelt på norsk og har tilegnet seg grunnleggende lese- og skriveferdigheter, skal deltakeren over i ordinær språkopplæring på spor 1. I overgangen fra alfabetiseringsmodulen til ordinær språkopplæring må undervisningen tilpasses det nivået deltakeren har nådd i muntlige og skriftlige ferdigheter.

Noen av målbeskrivelsene i alfabetiseringsmodulen er sammenfallende med delmål på nivå A1, og noe av lærestoffet vil derfor bli repetert. Dette vil kunne gi disse deltakerne et forsprang, slik at de også kan fokusere på å videreutvikle lese- og skriveferdighetene.

Innhold

Innholdet i den forberedende alfabetiseringsmodulen knyttes til deltakernes hverdag og lokale miljø med temaer som

- egen person, familie, egen arbeidserfaring/yrkesidentitet
- dagligliv, for eksempel daglige gjøremål, transport, barnas barnehage/skole, norskkurs
- mat
- klær og vær
- bolig
- helse
- tall, priser og datoer
- enkel hverdagsmatematikk

Mål

Opplæringen i alfabetiseringsmodulen har som mål at deltakerne skal kunne forstå og samtale enkelt på norsk, og tilegne seg grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Deltakerne skal utvikle ulike strategier for avkodning av skrift og for språklæring.

Muntlig språkbruk

- Forstår vanlige hilsnings- og presentasjonsfraser
- Gjenkjenner og forstår ord og enkle fraser som angår egen person, familie og nære omgivelser, når det snakkes langsomt og tydelig
- Forstår spørsmål og korte instruksjoner, når det snakkes langsomt og tydelig
- Forstår tall
- Kan presentere seg og bruke enkle, vanlige hilsningsfraser
- Kan bruke formularer og enkle setninger på en forståelig måte
- Kan stille og svare på enkle spørsmål om personlige forhold
- Kan fortelle svært enkelt om egne erfaringer
- Kan gi enkle instruksjoner
- Kan delta i enkle samtaler, forutsatt at samtalepartneren snakker langsomt og tydelig og er støttende, for eksempel ved å omformulere og gjenta

Lese- og skriveforberedende mål og prosesser

- Kjenner til noen enkle teksttyper
- Kjenner til skrive- og leseretningen på norsk
- Forstår og kan bruke begreper som omhandler skrift
- Kjenner til ord- og setningsskiller i skrift
- Kan identifisere bokstavene i alfabetet, både i tekst og på tastatur
- Kan uttale norske lyder og kjente ord på en forståelig måte
- Gjenkjenner ord som ligner og ord som rimer, og kan høre om ord er lange eller korte
- Gjenkjenner lyder og stavelser i enkle ord
- Gjenkjenner og kan skille mellom norske språklyder i ulike posisjoner
- Kan trekke lydene sammen til ord
- Kan knytte sammen bokstav og lyd
- Har innsikt i hvordan tale kan representeres i skrift
- Kan skrive de norske bokstavene på en forståelig måte
- Kjenner til alfabetets funksjon
- Kjenner til stavelser og bokstavkombinasjoner på norsk

Lese

- Kan lese og forstå noen frekvente ord som ordbilder
- Kan lese eget navn, adresse og fødselsdato
- Kan lese og forstå tall
- Kan lese og forstå skilt og logoer
- Kan lese og forstå ikoner på skjerm
- Kan motta og forstå svært enkle meldinger på sms
- Kan lese og forstå svært enkle instruksjoner i digitale opplæringsprogrammer som er laget for målgruppen
- Kan lese og forstå svært enkle tilrettelagte tekster som er godt forberedt muntlig
- Kan bruke varierte avkodingsstrategier

Skrive

- Kan skrive eget navn, adresse og fødselsdato
- Kan skrive enkle lydrette ord etter diktat
- Kan skrive huskelister, for eksempel handlelister og ordlister
- Kan skrive og sende svært enkle meldinger på sms
- Kan bruke digitale opplæringsprogrammer som er laget for målgruppen

Kompetansemål for nivå A1 (basisbruker)

A1

Globale mål

På dette nivået kan deltakeren forstå og bruke kjente, dagligdagse uttrykk og svært enkle utsagn om seg selv og nære forhold. Deltakeren kan delta i rutinepregede samtaler på en enkel måte, hvis samtalepartneren snakker langsomt og tydelig og er innstilt på å hjelpe.

Delmål

Lytte A1

- Kan gjenkjenne og forstå kjente ord og helt enkle fraser som angår egen person, familie, nære omgivelser og vanlige yrker man møter i hverdagen, når det snakkes langsomt og tydelig og med mange pauser
- Kan forstå tall, uttrykk for mengde, priser og tidsangivelser
- Kan forstå dagligdagse uttrykk og beskjeder som er rettet direkte til en, dersom det snakkes langsomt og tydelig
- Kan forstå spørsmål og følge helt enkle instruksjoner og anvisninger, når de er rettet direkte til en og det snakkes langsomt og tydelig
- Kan forstå enkelte vanlige lokale dialektuttrykk

Snakke A1

- Kan bruke enkle, stort sett isolerte, fraser og setningsfragmenter for å presentere seg og fortelle om hvor en bor og hvor en kommer fra
- Kan fortelle om personer en kjenner ved hjelp av ord og enkle uttrykk
- Kan bruke svært korte, enkeltstående formuleringer for å fortelle om dagligdagse gjøremål
- Kan gi korte, enkle instruksjoner og beskjeder
- Kan komme med korte, innøvde ytringer som passer i en gitt situasjon
- Kan bruke enkle, innøvde fraser til å fortelle om egen arbeidserfaring

Samtale A1

- Kan bruke enkle, vanlige hilsningsfraser
- Kan presentere seg selv og andre
- Kan stille og svare på enkle spørsmål om personlige forhold og emner fra dagliglivet
- Kan gi uttrykk for at en ikke forstår, for eksempel ved å be om gjentakelse
- Kan gi uttrykk for hva en liker og ikke liker
- Kan delta i enkle samtaler når samtalepartneren snakker langsomt og tydelig og er støttende, for eksempel ved å omformulere og gjenta

Lese A1

- Kan gjenkjenne kjente navn, kjente ord og svært enkle fraser i enkle oppslag i de vanligste hverdagssituasjonene
- Kan gjenkjenne og forstå ikoner på skjerm
- Kan lese og forstå kjente ord og svært enkle setninger, for eksempel i enkle beskjeder, skjemaer og oppslag og i enkle meldinger i e-post og på sms
- Kan lese og forstå enkle, tilrettelagte tekster, både på papir og digitalt
- Kan lese og få med seg hovedinnholdet i svært enkle litterære tekster, for eksempel enkle dikt og bildebøker med enkel tekst
- Kan følge korte, enkle instruksjoner, både på papir og i digitale opplæringsprogrammer, spesielt hvis de inneholder bilder som virker forklarende
- Kan til en viss grad oppfatte innholdet i enkelt informasjonsmaterieell og i korte, enkle beskrivelser, særlig hvis de inneholder illustrasjoner

Skrive A1

- Kan skrive tall og datoer
- Kan fylle ut enkle skjemaer med personlige opplysninger, som eget navn, nasjonalitet, adresse, alder eller fødselsdato, både på papir og digitalt
- Kan skrive korte og enkle meldinger på sms
- Kan skrive ord og enkeltstående enkle setninger og bruke faste uttrykk om seg selv og andre, som hvor en bor og hva en gjør, både på papir og digitalt
- Kan skrive korte, enkle hilsener og beskjeder til personer en kjenner ved å bruke enkeltstående setninger og faste fraser
- Kan skrive korte, svært enkle e-poster

Kjennetegn ved språket i bruk på nivå A1

Språklig bredde

Innlæreren har et elementært repertoar av enkeltstående ord og uttrykksmåter knyttet til bestemte, konkrete situasjoner.

Uttale

Innlæreren uttaler norske lyder, ord og innlærte fraser med så god uttale at det stort sett er forståelig.

Flyt

Innlæreren bruker mye tid for å finne ord og uttrykk, men kan produsere svært korte og isolerte ytringer, hovedsakelig formularer, flytende.

Grammatikk

Innlæreren har begrenset kontroll med noen få innøvde grammatiske strukturer og binder sammen ord og ordgrupper ved hjelp av bindeordene «og» og «eller».

Kommunikasjon

Kommunikasjonen er svært kontekstavhengig, og kjennetegnes av gjentakelser og forenklinger. Innlæreren har behov for mange pauser for å lete etter uttrykk, uttale uvante ord og rette opp feilkommunikasjon.

Innhold nivå A1

Personlig domene	Offentlig domene	Opplæringsdomenet	Arbeidslivsdomenet
<ul style="list-style-type: none"> Egen person og familie Daglige rutiner Mat og klær Bolig Kropp og helse Familiebegivenheter Fritidsaktiviteter Tidsangivelser og tall 	<ul style="list-style-type: none"> Transport i lokalmiljøet og enkle trafikkregler Vær og årstider Relevante offentlige og private institusjoner i nærmiljøet (for eksempel barnehage, skole, bibliotek og post) Land og verdensdeler 	<ul style="list-style-type: none"> Norskkurs, skolehverdag og arbeidsmåter Tidligere utdanning og utdanningsønsker 	<ul style="list-style-type: none"> Yrker deltakerne møter i hverdagslivet Arbeidserfaring Ønsker om arbeid i Norge

Kompetansemål for nivå A2 (basisbruker)

A2

Globale mål

På dette nivået kan deltakeren forstå svært enkelt dagligspråk, og kan uttrykke seg enkelt om emner knyttet til egen person og familie, nære omgivelser og arbeid. Deltakeren kan klare seg i enkle og rutinepregede samtalsituasjoner med direkte utveksling av informasjon om kjente forhold, hvis samtalepartneren snakker langsomt og tydelig og er støttende.

Delmål

Lytte A2

- Kan forstå ytringer og vanlige uttrykk på et enkelt og tydelig språk knyttet til sentrale områder i dagliglivet, forutsatt at innholdet formidles langsomt, og at uttalen er tydelig
- Kan identifisere temaet i samtaler, hvis det snakkes langsomt og tydelig
- Kan få med seg hovedinnholdet i korte, enkle beskjeder og meldinger, hvis det snakkes langsomt og tydelig
- Kan følge korte og enkle stedsanvisninger
- Kan oppfatte noen hovedpunkter fra nyheter på tv
- Kan forstå noen vanlige lokale dialektuttrykk

Snakke A2

- Kan bruke en rekke uttrykk og enkeltstående setninger for å beskrive familie, bosted og boforhold
- Kan fortelle om egen utdanning, arbeidserfaring og jobbønsker på en enkel måte
- Kan fortelle om mennesker, eiendeler og steder på en enkel måte
- Kan fortelle enkelt om opplevelser og hendelser
- Kan formidle hovedinnholdet i en enkel beskjed eller instruks og takle et begrenset antall enkle oppfølgingsspørsmål
- Kan formidle enkel informasjon og gi en kort, enkel rapport i en kjent kontekst
- Kan gjenfortelle hovedinnholdet i en billedbok eller en enkel tekst
- Kan gi en enkel, innøvd presentasjon om et kjent emne, både med og uten digitale hjelpemidler

Samtale A2

- Kan utveksle direkte og enkel informasjon om personlige forhold og kjente emner, hvis samtalepartneren er støttende og snakker langsomt og tydelig
- Kan forklare hva en liker eller ikke liker
- Kan delta i enkle samtaler om praktiske gjøremål og rutinepregede arbeidsprosesser i kjent kontekst

- Kan komme med og svare på invitasjoner og forslag på en høflig måte
- Kan gjøre avtaler og uttrykke enighet og uenighet
- Kan delta i en svært kortfattet sosial utveksling, men forstår stort sett ikke nok til å holde samtalen i gang på egen hånd
- Kan delta i samtaler om felles opplevelser og gi uttrykk for reaksjoner, meninger og følelser på en enkel måte
- Kan gi og ta imot enkle tilbakemeldinger i forbindelse med arbeid eller skole
- Kan i en intervjusituasjon svare på enkle, direkte spørsmål knyttet til egen person, når det snakkes langsomt og tydelig på et direkte og ikke altfor vanskelig språk

Lese A2

- Kan lese og forstå korte, enkle tekster om kjente emner der det brukes frekvente ord og dagligdags språk
- Kan lese og forstå korte, enkle tekster knyttet til egen arbeidssituasjon
- Kan lese og forstå instruks, oppskrifter og veiledninger som er enkelt formulert
- Kan lese og forstå enkle fortellinger og eventyr
- Kan både på papir og digitalt søke etter, finne og forstå relevante opplysninger i enkle rutetabeller, programoversikter og stillings- og boligannonser
- Kan finne fram til og skille ut spesifikk informasjon i en liste eller en enkel oversikt, både på papir og digitalt
- Kan lese og forstå enkel skriftlig informasjon i for eksempel brev, oppslag, brosjyrer og enkle avistekster, både på papir og digitalt
- Kan lese og forstå korte e-poster og enkle vedlegg

Skrive A2

- Kan skrive enkelt om familie, boforhold, utdanning og arbeidserfaring, både på papir og digitalt

- Kan skrive korte, enkle beskjeder og meldinger på papir og sms
- Kan gjengi opplevelser og hendelser med enkle fraser og setninger, både på papir og digitalt
- Kan skrive en enkel CV
- Kan skrive korte, enkle e-poster og sende med vedlegg
- Kan bruke ulike digitale tjenester, for eksempel nettbank

Kjennetegn ved språket i bruk på nivå A2

Språklig bredde

Innlæreren har et enkelt ordforråd og bruker grunnleggende setningsmønstre og innøvde fraser i dagligdagse og forutsigbare situasjoner.

Uttale

Innlæreren uttaler ord og enkle setninger slik at budskapet stort sett er forståelig, men samtalepartnern vil fra tid til annen måtte be om å få ting gjentatt.

Flyt

Innlæreren produserer korte ytringer med rimelig flyt, men har mange pauser, leter ofte etter ord og omformulerer seg hyppig.

Grammatikk

Innlæreren har begrenset kontroll med enkle grammatiske strukturer og binder sammen ordgrupper ved hjelp av enkle bindeord som «og», «eller» og «men». Enkle leddsetninger som innledes med for eksempel «at», «som» og «fordi», forekommer også.

Kommunikasjon

Innlæreren kan opprettholde en samtale og svare på spørsmål når samtalepartnern er støttende. I uvante situasjoner forekommer det ofte kommunikasjonsbrudd og misforståelser.

Innhold nivå A2

Personlig domene	Offentlig domene	Opplæringsdomenet	Arbeidslivsdomenet
<ul style="list-style-type: none"> • Familie og boformer • Personlig økonomi • Livsstil og kosthold • Livssyn, tradisjoner og skikk og bruk • Fritid • Sosiale medier og nettvett 	<ul style="list-style-type: none"> • Høytider og feiringer • Norge i store trekk: tall, geografi, flora, fauna, klima og språk • Offentlige institusjoner (for eksempel Nav, politi og sykehus) • Kildesortering • Kulturtilbud i lokalmiljøet 	<ul style="list-style-type: none"> • Skolen i Norge, skolefag og arbeidsmåter • Samarbeid skole – hjem • Utdanningsmuligheter i Norge • Læringsplattformer 	<ul style="list-style-type: none"> • Yrkesmuligheter i Norge • Jobbsøking og CV • Jobbintervjuets rolle • Kultur, roller og forventninger i arbeidslivet • Uformelle regler i arbeidslivet • Arbeidstidsavtaler og lønn • Taushetsplikt • Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Kompetansemål for nivå B1 (selvstendig bruker)

B1

Globale mål

På dette nivået kan deltakeren forstå klare og enkle framstillinger relatert til kjente emner fra arbeid, skole, hjem og fritid og kan uttrykke seg enkelt og sammenhengende om kjente emner og emner av personlig interesse. Deltakeren kan delta uforberedt i samtaler i de fleste situasjoner en møter i dagliglivet, når samtalepartneren snakker tydelig.

Delmål

Lytte B1

- Kan forstå hovedinnholdet i klar, normert tale om emner en kjenner fra arbeid, skole, hjem og fritid
- Kan følge med i en framstilling om et kjent emne, når det snakkes klart og strukturert
- Kan oppfatte og forstå hovedinnholdet og spesifikke detaljer i enkel informasjon, når det snakkes relativt langsomt og tydelig
- Kan forstå relevante faguttrykk knyttet til egen arbeidssituasjon
- Kan forstå viktige poenger i radio- og tv-programmer om aktuelle saker eller temaer av personlig eller faglig interesse
- Kan følge med i handlingen i noen filmer med norsk tale
- Kan forstå detaljerte anvisninger
- Kan forstå vanlige lokale dialektuttrykk
- Kan be om oppklaringer og hjelp til å finne riktige ord og uttrykk
- Kan delta i en samtale om kjente emner, uttrykke personlige meninger og utveksle opplysninger om emner som er kjente og av interesse
- Kan uttrykke egne meninger og reaksjoner når det gjelder løsningen på et problem eller praktiske spørsmål
- Kan presentere seg selv og egen kompetanse og svare på spørsmål i forbindelse med et jobbintervju

Lese B1

- Kan lese og forstå tekster knyttet til egne interesser og egen jobb
- Kan finne og forstå relevant informasjon i for eksempel brosjyrer, annonser og bruksanvisninger som er klart formulert
- Kan oppfatte viktige punkter i korte offentlige brev og dokumenter
- Kan søkelese og trekke ut spesifikk informasjon i enkle faktatekster og artikler på papir og digitalt
- Kan lese og forstå beskrivelser av hendelser, følelser og ønsker i enkle skjønnlitterære tekster
- Kan lese og forstå hovedtrekk i fag- og arbeidsrelaterte tekster
- Kan søke på, navigere i og finne informasjon på ulike nettsteder og i oppslagsverk
- Kan lese og forstå sammensatte tekster, for eksempel nettsider med tekst, lyd og bilder
- Kan oppfatte en argumentasjonsrekke i drøftingen av et gitt emne, men får ikke nødvendigvis med seg alle detaljene

Snakke B1

- Kan gi en relativt detaljert beskrivelse av opplevelser, hendelser og gjenstander
- Kan beskrive følelser og reaksjoner
- Kan presentere et problem og be om innspill
- Kan med relativt god flyt gjengi et hendelsesforløp som en sammenhengende framstilling
- Kan gi enkle rapporter og svare på oppfølgings-spørsmål som er tydelig formulert
- Kan fortelle om egne erfaringer, planer, håp og forventninger
- Kan kort begrunne og forklare meninger, handlinger og planer
- Kan gjenfortelle handlingen i en bok eller en film
- Kan holde forberedte presentasjoner om kjente emner, både med og uten digitale presentasjonsverktøy

Samtale B1

- Kan delta i de fleste dagligdagse samtaler
- Kan etablere, opprettholde og avslutte en samtale eller diskusjon
- Kan uttrykke synspunkter, enighet og uenighet på en høflig måte

Skrive B1

- Kan skrive sammenhengende tekster om kjente emner med en del detaljerte beskrivelser, både på papir og digitalt
- Kan beskrive egne reaksjoner og synspunkter på opplevelser og erfaringer i en enkel, sammenhengende tekst
- Kan uttrykke meninger og utveksle informasjon om kjente temaer og temaer av personlig interesse, både på papir og digitalt, for eksempel via sosiale medier

- Kan skrive korte, formelle brev med faktisk informasjon og forklaring
- Kan skrive svært korte rapporter med oppsummering og begrunnelse for handlinger
- Kan gjengi handlingen i filmer eller bøker
- Kan gi en enkel, sammenhengende framstilling av drømmer, ambisjoner og framtidsplaner
- Kan fylle ut elektroniske skjema for ulike formål
- Kan skape sammensatte tekster ved å kombinere tekst, lyd og bilder
- Kan skrive en jobbsøknad, eventuelt fylle ut en elektronisk søknad, og bruke tekstbehandlingsverktøy for å skrive en CV

Kjennetegn ved språket i bruk på nivå B1

Språklig bredde

Innlæreren har stort nok ordforråd og gode nok ferdigheter til å snakke om familie, fritid, arbeid og aktuelle hendelser, men kan få formuleringsproblemer på grunn av begrensninger i ordforrådet.

Uttale

Innlærerens uttale er stort sett forståelig.

Flyt

Innlæreren har rimelig god flyt, men i fri produksjon er leting etter ord og korrekte former og reparasjoner tydelig, uten at dette hindrer forståeligheten.

Grammatikk

Innlæreren har et forråd av frekvente mønstre som brukes rimelig korrekt. Innlæreren bruker blant annet tidsadverbial, pronomen, ubestemt og bestemt form og enkle leddsetninger for å skape sammenheng i framstillingen.

Kommunikasjon

Innlæreren kan starte, opprettholde og avslutte en samtale om emner av personlig interesse og andre kjente emner, men kommunikasjonen kan være preget av omformuleringer og gjentakelser.

Innhold nivå B1

Personlig domene	Offentlig domene	Opplæringsdomenet	Arbeidslivsdomenet
<ul style="list-style-type: none"> • Boligforhold og bomiljø • Barneoppdragelse • Eldreomsorg • Kjønnroller • Personvern 	<ul style="list-style-type: none"> • Norge før og nå • Velferdssamfunnet • Likestilling • Innvandring og utvandring • Ytringsfrihet, menneskerettigheter og trosfrihet • Miljø og forurensning • Kulturelle uttrykk • Medier og massekommunikasjon • E-modenhet, opphavsrett og kildekritikk • Organisasjonsliv og frivillig arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Fag i grunnopplæringen • Utdanningssystemet i Norge • Godkjenning av utenlandsk utdanning • Realkompetansevurdering • Livslang læring og voksenopplæring 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarked • Jobbsøking, søknad, CV og intervju • Jobbintervjuets rolle • Rettigheter og plikter i arbeidslivet (for eksempel skatt, tariffavtaler og fagforening) • Uformelle regler i arbeidslivet • Arbeidsmiljø • Etter- og videreutdanning

Kompetansemål for nivå B2 (selvstendig bruker)

B2

Globale mål

På dette nivået kan deltakeren forstå komplekse framstillinger, også faglige drøftinger innenfor eget fagområde og uttrykke seg klart og nyansert om et vidt spekter av emner. Deltakeren kan uttrykke synspunkter og argumentere for og imot ulike alternativer og kan delta i samtaler med et så spontant og flytende språk at kommunikasjonen med morsmålsbrukere ikke blir anstrengende for noen av partene.

Delmål

Lytte B2

- Kan forstå i detalj det som er rettet mot en personlig, når det brukes et normert talespråk
- Kan forstå hovedinnholdet i informasjon om allmenne og faglige emner der det brukes en del idiomatiske uttrykk
- Kan følge framstillinger med komplekse argumentasjonsrekker hvis emnet er relativt kjent og overgangen fra ett punkt til et annet blir tydelig markert
- Kan oppfatte det vesentlige i forelesninger, foredrag og rapporter og andre typer akademiske eller yrkesmessige presentasjoner som er språklig og innholdsmessig komplekse
- Kan forstå de fleste nyhets- og aktualitetsprogrammer i radio og på tv
- Kan oppfatte holdninger og synspunkter som kommer til uttrykk i dokumentarer, opplesninger og intervjuer på radio, tv og i digitale medier
- Kan til en viss grad følge og forstå innhold og tale i norske filmer
- Kan forstå dialekter når den som snakker, tilpasser språket til en viss grad

Snakke B2

- Kan snakke om et vidt spekter av emner relatert til egne interesseområder
- Kan gi nyanserte og presise beskrivelser
- Kan omformulere seg i situasjoner der en ikke har helt dekkende ordforråd
- Kan presentere en sak eller en problemstilling og argumentere for eget syn på saken
- Kan utforme et klart argument og gå noe i dybden ved å utvikle og underbygge synspunktene sine
- Kan gi presise instruksjoner og beskjeder med et tilfredsstillende språklig detaljnivå
- Kan holde klare, forberedte innlegg om et vidt spekter av emner, både med og uten digitale presentasjonsverktøy

Samtale B2

- Kan samtale om mange ulike temaer med spontanitet og flyt og tilpasse språket til den aktuelle situasjonen

- Kan forstå i detalj hva som sies til en
- Kan delta aktivt i diskusjoner og argumentere for egne synspunkter på en nyansert måte
- Kan stille spørsmål for å be om utdyping og oppklaring
- Kan kommentere og vurdere innspill og komme med egne forslag
- Kan ta initiativ og gi relevant respons i en samtale og bidra til at samtalen flyter
- Kan være aktiv i uformell samtale og kommentere, vurdere og komme med forslag og synspunkter
- Kan gjøre rede for egne meninger i en diskusjon og underbygge dem med relevante forklaringer, argumenter og kommentarer
- Kan uttrykke følelser på en nyansert måte og understreke den personlige betydningen av hendelser og opplevelser

Lese B2

- Kan lese med stor grad av selvstendighet og bruke hensiktsmessige lesestrategier etter teksttype og formål
- Har et stort aktivt ordforråd for lesing, men kan ha vanskeligheter med lite frekvente idiomatiske uttrykk
- Kan raskt få tak i innholdet i, og betydningen av, saker i artikler og rapporter om et vidt spekter av faglige emner og kan avgjøre om de er verdt å lese nøyere
- Kan lese og forstå artikler der forfatteren gir uttrykk for egne holdninger og synspunkter
- Kan lese og forstå faglige og jobberelaterte rapporter
- Kan raskt skimlese lange og komplekse tekster og finne relevante detaljer
- Kan lese og forstå komplekse instruksjoner knyttet til eget fagfelt eller arbeid når det er mulig å lese vanskelige passasjer flere ganger
- Kan bruke ulike lesestrategier for å finne informasjon
- Kan lese og forstå utvalgt skjønnlitteratur

- Kan bruke avanserte søketeknikker og ulike søkestrategier for å finne relevant informasjon på nett
- Kan bruke og vurdere kilder kritisk

Skrive B2

- Kan skrive klare, detaljerte tekster om et vidt spekter av emner innenfor eget fagfelt eller egne interesseområder
- Kan bruke egnede medier og sjangre til å skrive tekster, både på papir og digitalt
- Kan skrive tekster med saklig innhold og argumentere for eget syn på en sak
- Kan sammenfatte og vurdere informasjon fra

ulike kilder, formidle og underbygge egne synspunkter, gi relevante eksempler og trekke konklusjoner

- Kan skrive sammendrag av hovedinnholdet i fagtekster
- Kan beskrive følelser på en nyansert måte og uttrykke den personlige betydningen av bestemte hendelser og opplevelser
- Kan skrive rapporter og møtereferater
- Kan formidle erfaringer og faglig kunnskap til andre
- Kan bruke sin digitale kompetanse til å kommunisere og presentere informasjon

Kjennetegn ved språket i bruk på nivå B2

Språklig bredde

Innlæreren har stort nok ordforråd til å gi klare beskrivelser og uttrykke synspunkter om de fleste allmenne emner. Innlæreren kan bruke komplekse grammatiske strukturer.

Uttale

Innlæreren har tydelig uttale og god intonasjon.

Flyt

Innlæreren kan snakke sammenhengende i ganske jevnt tempo.

Grammatikk

Innlæreren har relativt god grammatisk kontroll og gjør ikke feil som fører til misforståelser. Innlæreren kan foreta selvkorrigeringer og skrive klar, sammenhengende tekst ved å bruke varierte sammenbindings-teknikker.

Kommunikasjon

Innlæreren kan ta initiativ i samtaler, introdusere nye temaer og bidra til å drive samtalen framover. Innlæreren kan tilpasse språket til ulike situasjoner.

Innhold nivå B2

Personlig domene	Offentlig domene	Opplæringsdomenet	Arbeidslivsdomenet
<ul style="list-style-type: none"> • Fritid og kultur 	<ul style="list-style-type: none"> • Politiske forhold og valg • Rettssystemet • Norge i en internasjonal kontekst • Miljøvern • Kulturelle uttrykk • Medier og samfunn • Kildekritikk 	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning ved høyskole og universitet • Arbeids- og vurderingsformer i høyere utdanning 	<ul style="list-style-type: none"> • Jobsøking, utfyllende søknad, utvidet CV og intervju • Jobbintervjuets rolle • Lovreguleringer av arbeidslivet

Samlet oversikt over spor og veiledende sluttnivåer

Spor 1

Spor 1 er tilrettelagt for deltakere som har liten eller ingen skolegang. Noen vil være uten lese- og skriveerfaring, mens andre vil kunne lese, men være lite vant med å bruke skriftspråket som redskap for læring fordi de ikke har fått tilstrekkelig lese- og skriveopplæring tidligere.

For deltakere som aldri har lært å lese, og som derfor er vant til å få informasjon og lære gjennom dialog, praktiske erfaringer og arbeid, er det utviklet en egen alfabetiseringsmodul. Mangelen på skriftspråks- og skoleerfaring gjør at deltakerne har behov for grunnleggende lese- og skriveopplæring før de går inn i ordinær språkopplæring på spor 1.

Opplæringen på spor 1 har langsom progresjon.

Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 1:

- muntlige ferdigheter: nivå A2 eller B1
- skriftlige ferdigheter: nivå A1 eller A2

Spor 2

Spor 2 er tilrettelagt for deltakere som har en del skolegang. Deltakerne har skriftspråklige ferdigheter på morsmålet eller et annet språk og kan bruke skriftspråket som redskap for læring. Noen av deltakerne på spor 2 kan ha liten eller ingen erfaring med det latinske alfabetet og vil derfor trenge opplæring i å bruke dette.

Mange har kompetanse i ett eller flere fremmedspråk og kan ha utviklet en språklig bevissthet som kan være nyttig i norskopplæringen.

Opplæringen på spor 2 har middels progresjon.

Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 2:

- muntlige ferdigheter: nivå A2 eller B1
- skriftlige ferdigheter: nivå A2 eller B1

Spor 3

Spor 3 er tilrettelagt for deltakere som har god allmennutdanning. Noen har også påbegynt eller fullført utdanning på høyskole- eller universitetsnivå. Deltakerne er vant til å bruke lesing og skriving i tilegnelse av kunnskap og har ofte lært ett eller flere fremmedspråk på skolen. Mange har utviklet gode læringsstrategier og har høy språklig bevissthet.

Opplæringen på spor 3 har rask progresjon.

Veiledende nivå for avslutning av opplæring på spor 3:

- muntlige ferdigheter: nivå B1
- skriftlige ferdigheter: nivå B1

Opplæring til nivå B2 skal gis hvis dette nivået kan nås i løpet av de pliktfastede 600 timene.

Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere kan lastes ned eller bestilles på [vox.no/læreplan](https://www.vox.no/læreplan)